

Werkgroep Ergotherapie RVT - WZC

Verslag bijeenkomst 4/06/2015 - Beernem

Aanwezig:

Lien De Neve, Marieke Coudenys, Mira Vreven, Karen Vanparys (studente), Anne Van de Sande, Cindy Pieters, Felice Keereman, Martine Devisch, Liesbet Mahieu, Marleen Lambert, Eva Desmet (student), Yamina Kahlouche, Frederik Vlaminck, Lien Braekeveldt, Yolien Vandersteene, Vera Beuselinck, Katelijne Coppejans, Veerle Van Coile.

Verontschuldigd:

Sofie Naert, Isabel Claeys, Kathleen Vandenbroucke, Linda Nuyttens, Lien Meyvisch, Katrien Lepeire.

1. Thema:

"Muziek in de zorg" naar het eindwerk v.e. studente Ergotherapie - AHS Gent.

Filmtrailer: "Alive Inside" - <https://www.youtube.com/watch?v=IaB5Egej0TQ>

Dit verslag ook wordt vergezeld door een Presentatie (zie bijlage) waarin diverse stellingen worden voorgesteld.

Deze stellingen zijn gebaseerd op het boek "Muziek op maat" - theorie en praktijkboek.

Enkele opmerkelijkheden: *(Neem hier de stellingen uit de bijlage bij de hand)*

- 1) Bij het werken met muziek bij personen met dementie in een vergevorderd stadium wordt bij voorkeur muziek gebruikt met lage tonen (~baarmoedertonen)
- 2) Ouderen ervaren muzikale tonen anders dan jongeren - het hartritme daalt met de leeftijd waardoor de voorkeur wordt gegeven als tragere tempo's in de muziek
- 3) "Ritmiek" werkt autonoom en reflexmatig
- 4) Ontvangen en verwerken van muziek vraagt meer hersenactiviteit dan het verwerken en ontvangen van taal
- 5) Muziek en breintraining kunnen dementieverschijnselen wel degelijk uitstellen tot op latere leeftijd
(zie ook Erik Scherder: <https://www.youtube.com/watch?v=9Kq3rwjMxTE>)
- 6) De muziek die je beluisterde rond je 20ste heeft je wellicht emotioneel geraakt en blijft best hangen
- 7) Een persoon met de Ziekte van Parkinson kan soms niet of moeilijk stappen maar kan wel dansen (recent werden ook positieve effecten waargenomen als men de favoriete muziek inzet bij een acute beroerte)
- 8) Voorkeursmuziek werkt ook in het geval van agitatie
- 9) Tijdens de zorg kan "zelf zingen" rustgevend werken
- 10) Het muziekklimaat in een voorziening wordt bepaald door muziektherapie + muziekactiviteiten + muziek op maat:
=> hierbij is het belangrijk om rekening te houden met omgevingsgeluiden - stiltemomenten -

muziek in gemeenschappelijke ruimten - aandacht voor muzikale voorkeuren
(zie ook: <http://www.muzeekopmaat.net/>)

In de BaP worden 3 casussen uitgewerkt:

- Bij personen in verzonken fase
- Met agitatie tijdens de zorgmomenten
- Met interesse voor muziek

Er werden testmomenten/praktijksituaties voorzien:

- Zorg zonder muziek
- Zorg met voorkeursmuziek
- Zorg met zang

Hierbij werden diverse items nauwkeurig opgevolgd en geobserveerd:

- Contact weigeren
- Verbale agressie
- Fysiek agressie
- Prikkelbaarheid
- Dwangmatig roepen
- Klagen
- Spieren ontspannen

Bij de volgpersoon werd nagegaan via hun familie welke de voorkeursmuziek was => dit werd dan ingezet tijdens de zorgmomenten - hieronder enkele bedenkingen / ervaringen / tips:

- Indien de muziek een positief effect heeft, kan dit na overleg met de huisarts mogelijks leiden tot "vervanging" van medicatie
- Soms kan het positieve effect nog meer versterkt worden door de muziek reeds aan te zetten tijdens het ontbijt voorafgaand aan het zorgmoment
- Bij het gebruik van een "hoofdtelefoon" komt de muziek nog op een andere (sterkere) manier binnen bij de persoon
- Indien de muziek als waardig alternatief voor medicatie kon worden gebruikt, werd bij deze persoon een "symbool" gebruikt om duidelijk te maken dat "muziek in de zorg" hier van toepassing is
- De familie betrekken bij de vraag naar de voorkeursmuziek van de oudere, werd als heel positief ervaren = gevoel van betrokkenheid
- Als het gebruik van "muziek in de zorg" een duidelijke meerwaarde vormt, kan men aan de familie vragen om een muzikspeler in de kamer te voorzien
- Als het effect eens wat minder is hoeft men niet meteen te wanhopen of het idee van de muziek te verwerpen, elke dag is immers anders - volhouden is de boodschap
- Het positieve effect zal wellicht vergroten naarmate de persoon reeds vroeger ook van muziek hield
- Indien positieve effecten zijn waargenomen is het van belang dat dit goed met het zorgteam wordt doorgenomen en herhaald zodat het gebruik van muziek een normaliteit wordt, een routine

- Binnen het zorgteam wordt soms enige schroom gezien, bv. als zelf wordt gezongen of geneuried, dan is men soms gegeneerd naar elkaar toe - dit heeft tijd nodig en maakt het makkelijker indien iedereen overtuigd raakt van de meerwaarde

In dit kader wordt ook nog verwezen naar "**Het groot werkvormenboek**"

Eén van de mogelijke besprekingsitems:

- "**zorgen moet je doen, niet maken**"
  - => met enkele "trekkers" die in het zorgteam zitten kan je meer bereiken dan alleen
  - de trekkers "besmetten" als het ware de anderen
  - => het gaat vaak over "het overwinnen van drempels" - bv. een medewerker doet het heel goed in een 1 op 1 met de bewoner (bv. zingen of neuriën) maar klapt toe van zodra er een andere medewerker bij komt

Zie ook: <http://www.valori.nl/index.cfm?act=files.download&ui=62325E73-BF8D-F979-D9EF36B135AC8B57>

Een andere interessante site is: http://www.kessels-smit.be/files/werkvormenboek_web.pdf

- Dit richt zich specifiek naar werkvormen / gedragingen bij personen met dementie en is heel toegankelijk en bruikbaar

2. Varia:

Voorstellen voor de agenda voor het werkjaar 2015 - 2016:

- 1) **Maandag 21 of 28 september 2015 om 20u in WZC Deken Darras - Tielt**
  - Werken met dieren - een hond in het WZC
  - opmaak ergo-dossier binnen het zorgdossier
- 2) **Dinsdag 8 december 2015 om 14u30 in WZC Van Zuylen - Brugge**
  - Hulpmiddelen in het WZC: hulpmiddelen voor eten en drinken ... door firma Advys
  - gebruik van voelschorten + zelf maken?
  - aangepaste kledij...

- 3) **Woensdag 2 of 9 maart 2016 om 20u in WZC H. Hart – Kortrijk**
  - specifieke ergotherapeutische activiteiten (o.a. voor fijne motoriek) & individuele zorgactiviteiten
  - aromazorg : ervaringen - strategie...

- 4) **Donderdag 2 juni 2016 om 14u30 in WZC Mariawende – Beernem of AHS – Gent**
  - invulling taken ergo in het WZC / taken in thuiszorg?
  - wettelijk kader voor “ergotherapie in beroep”

Vragen-suggestieronde:

Voortaan willen we ook even tijd maken voor een “vragen-suggestieronde” waarin de aanwezigen één voor één een vraag / probleem / tip / suggestie... kunnen formuleren.

- Akoestisch werken bij personen in de “verzonken fase”
  - Verwijzing naar het gebruik van klankschalen, trommels...
    - in WZC St-Jozef - Woumen heeft men reeds ervaring met een “klankschaal-concert”

- Ergo-dossier – vraag vanuit WZC Godtsvelde
  - Wat / hoe...?
  - Yamina zou een voorbeeld doorsturen met items van het zorgoverleg
    - dit onderwerp zou reeds uitvoeriger aan bod kunnen komen in de werkgroep van september e.k.

(dit was aanvankelijk als thema bij juni voorzien maar misschien kan het beter vroeger verder worden uitgewerkt => suggestie: september...?)

- Ergo-inbreng bij een intake
  - Bij het eerste “intake-gesprek” zijn de meeste ET niet meteen betrokken
  - Ze worden wel meteen de 1ste dag betrokken in het geval er specifieke hulpmiddelen, positionering... noodzakelijk zijn
  - De opmaak van een sociale anamnese gebeurt soms voorafgaand aan de opname – via de sociale dienst (vaak ingevuld door familie) – kan na opname nog aangevuld worden door de bewoner of opnieuw in samenspraak met de familie – het verder verzamelen van gegevens levert vaak meer op als er 2-3 weken over de opname zijn gegaan.

- Gebruik van de duofiets / rolstoelfiets in het WZC
  - Welke afspraken / regelingen / uitrusting / veiligheidstips... zijn van toepassing in de WZC die reeds dergelijke fietsen gebruiken
    - ***voorstel om alle info hieromtrent te verzamelen tegen de werkgroep van september zodat dit dan gebundeld kan worden en worden doorgegeven aan de collega’s***

Voor verslag: Veerle Van Coile

Namens de Werkgroep Ergotherapie RVT-WZC